

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis, Commentariorum Libri LVIII

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Mathematicæ artes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

A quemq; igitur sermonem dirigit Dialectica. His similia videntur, quæ de Deo Abraham, Deo Isaac, & Deo Jacob habentur in sacris literis. Nam quod Abraham ubique locorum se morigerum & obsequentem Deo præbuerit, moralem innuit. Isaac, dum scientiæ puteos fodit, profunda que & abdita quæque rimatur, naturæ indicat Philosophiam. Contemplationis vero munus Jacob ostendit, tum ex ipso nomine, quod Israel ob divinorum contemplationem appellatus fuit: nam mentem, quæ Deum intueatur, nomen id significat: tum ob inspecta cœli castra, Dei sedes & Angelorum vias, scælas quippe à terris in cœlum usque surrectas, de quibus in hanc omnes sententiam tam Hebræi, quam Græci, Latini que Theologi plurima disputarunt. Quinetiam ipsa elementorum natura, quandam ^{per quatuor elementorum naturam scientiæ figuram} illiusmodi institutionis figuram ostendere videtur, terra scilicet. una cum aqua, inde aër & æther, quorum ^{quatuor elementorum naturam scientiæ figuram} mutus complexus certos in disciplinis gradus constituere perhibetur: terra quippe, & illi applicus humor, magistræ morum historiam: in his enim mundi partibus res gestæ continentur, atque illæ vel privatæ, vel publicæ, unde æconomia, atque politica, ex eorum, qui sapientiores habiti sunt, exemplo describuntur. Facit vero historia hæc ad institutionem, quoniam exempla ipsa per eventus ^{per quatuor elementorum naturam scientiæ figuram} varios aut hortentur ad imitandum, si præclara sint, aut absterrent à perperam factis, si male tractata male ceciderint. Hoc vero amplius, aquæ variis ventorum flatibus agitata, mores in humana natura varios & inconstantes indicant. Quo igitur pacto cogitationum procellis, & consiliorum tempestatibus obviam ituri simus, per orationis fluxum institutio moralis edocebit, atque pars hæc illa est, quam Ethicæ Græci dicunt, quam unusquisque hominum debet secum diligenter examinare, inde sibi, & suis, & patriæ, & universo demum mortalium generi profuturus. Terræ pariter atque humori undequaque circumfusis aër, atque una cum duabus, quæ simul adhærescunt partibus, nascentium omnium atque morientium naturas amplectitur: atque ita aër naturalis indicium est scientiæ. Extra hæc omnia, quæ variationi sunt obnoxia, æthereus ille ardor igneus est, in empyreum usque cœlum, ut multorum sapientium est opinio, diffusus, quæ quidem est naturæ divinæ contemplatio, quam Græci Theologiam nominant, ultra quam nullus procedit intellectus. In qua quidem divisione, Dialectica non immerito præterita est, cum ea minime particularis scientia esse videatur, sed tanquam spiritus harum unicuique partium insita, coalitave: per eam enim historiam scribimus verisimilem, per eam morum rationes varias edocemus, per eam naturæ vim perscrutamur, per eam demum ipsam divinarum rerum imaginem intelligimus. Quare, uti superius dictum, etiam illi, qui disciplinas ad elementorum similitudines diviserunt, Dialecticam, utpote quæ cujuslibet institutionis ministra sit, in partem non admiserunt.

DE IIS, QUÆ PER COELUM ROREM PLUVIAM ET ALIQUOT
AQUARUM GENERA SIGNIFICANTUR.

CAP. XIII.

Agyptii quidem de disciplinis hoc modo in univèrsum differere consueverunt. Quatuor vero illas, Arithmeticam per surrectos digitos, Geometriam per arundinem, Musicam, per dentes IIII. lingua percussos: Astrologiam, per maculosam hinnuli pellem, & figuras alias indicatas, nunc omittimus, quod aliis ea commentariis sunt à nobis explicata. Atque ut susceptum semel negotium peragamus, quamvis alia nunc circumacti via eandem tamen metam contingere procurabimus. **D**Theologi siquidem nostri cum antiqua Ægyptiorum dictata conspexissent, qui cœlum imbre rorulento liquidum in doctrinæ significatum pingere instituisent, Mosemque ex ea, quam adolescens in Ægypto didicerat lingua, figuris huiusmodi passim usum animadvertent, ea multa, quæ de pluviiis, de fontibus, de fluminibus, de mari, deque aquis reliquis passim in Divinis literis reperiuntur, ad huiusmodi vetustatis exemplum interpretati sunt: quorum ego commentationes prosequutus, aquarum de doctrina significationes, post Ægyptiacas illas explicare congruum existimavi.

INSTITUTIO. CAP. XIV.

Ut igitur præfati sumus, cœlum Ægyptii rore pluviam cum pinxissent, disciplinam institutionis, quæ laborem & operam intelligebant: mira etenim est utriusque rei similitudo. Nam veluti ^{Roris & disciplinæ similitudo.} ror in herbas, frutices, plantasque omnes decidens, ea omnia quæcumque molliri apta sunt, humectat, pascit,